

I.BÖLÜM - ANTROPOLOJİ HAKKINDA

1.GİRİŞ

Antropoloji (Latince: anthrop- "insan, adam" ve logia "bilim"; anthropologia) insanın ve insanlığın incelenmesini konu alan bilim dalıdır. Sosyal ve kültürel antropoloji ilkel ya da uygar olsun tüm çağdaş insanların nasıl yaşadığını araştırır.

Antropolojinin alanı oldukça geniştir. İnsanlığın geçmişi ve şu anı ile ilgili her şeyi içermek durumundadır. Kuşkusuz pek çok diğer disiplinler de insanoğlunun şu veya bu yönüyle ilgilidirler. Bazıları, anatomi ve fizyoloji gibi, insanı biyolojik bir organizma olarak incelerler. İnsanla ilgili diğer bilimler insan kültürünün büyük başarılarını ele alırken, sosyal bilimler insan ilişkilerinin ayırt edici şekilleri ile ilgilenirler. Antropologlar bu konuların tümüyle ilgili olmalarına rağmen, tüm mekan ve zamanlarda bunları birlikte ele almaya çalışırlar.(Haviland 2002: 21)

Genel antropolojinin dört alt disiplini vardır. Bunlar; sosyo-kültürel, arkeolojik, biyolojik ve linguistik antropolojidir. Kültürel antropologlar kültürü ve toplumu inceler, toplumsal ve kültürel benzerlik ve farklılıkları betimlerler. Arkeolojik antropoloji insan davranışı ve kültürel örüntüleri maddi kalıntılar aracılığıyla yeniden inşa eder, betimler ve yorumlar. Biyolojik antropolojinin konusu insanın zaman ve mekan içindeki çeşitliliğidir. Linguistik antropologlar, dili mekan ve zaman içinde, toplumsal ve kültürel bağlamda inceler. (Kottak 2001: 23)

Antropologlara göre kültür; her şeyi kapsayıcıdır, hem genel hem özeldir ve farklı öğrenme biçimleri ile öğrenilir. Simgesel olan, doğaya el koyan, paylaşılan örüntülü sistemlerdir. Hem uyum sağlayıcı hem uyum bozucudur.

Antropoloji incelediği konu olarak insan davranışlarında odaklaşır. Antropologlar alan araştırmalarını topluluk içinde yaparlar ve toplumsal hayatın bütünlüğünü incelerler. Toplumsal hayatın tüm yönlerinin birbiriyle olan ilişkiselliğini ele alırlar. Bir topluluk incelemesi, o topluluğun kırsal ve kent yaşamındaki çeşitliliği açığa çıkarır. Köy araştırmaları küçük ölçekli çalışmaların en iyi örneklerinin verildiği sahadır. Kırsal alan çalışmalarına metodolojik bir yaklaşımla bu konudaki gelişmeler ele alınabilir. Konunun tarihi gelişimi ele alınarak bazı sorunlara değinilebilir. Kırsal alanda yaşanan işbirliği, uzlaşma, benzeşme ile çatışma, muhalefet, rekabet odaklı olaylar incelendiğinde insan davranışları ve kültürel süreç hakkında bilgi sahibi olunur. (Kırsal Alan Kültürü Basılmamış Ders Notları, 2008)

Bir coğrafyacının yaptığı köy çalışması ile bir antropologun yaptığı çalışma ele alındığı zaman bu iki çalışma arasındaki fark açıkça görülebilir. Köy ve köylüyü eksiksiz anlayabilmek için, bu karmaşık bütünü her yönüyle bilmek gerekir. Bu doğrultuda Türkiye’de kırsal alanla ilgilenme, konunun sosyal bilim disiplinleri içinde yer alması ve bu konuda verilen uğraş başladığı andan bu güne kadar kesintisiz devam etmektedir.

Bu çalışmada Sinop İli Saraydüzü İlçesine bağlı Tepeköy’de yaşayan insanların yaşantıları, gelenek-görenekleri, demografik özellikleri, ekonomileri incelenmiştir. Düşünceleri, üzüntüleri, sevinçleri, sorunları, istekleri kısaca günlük yaşamları gözlemlenmiştir. Elde edilen veriler değerlendirilmiş ve objektif bir şekilde sunulmuştur. Tepeköy’de yaşayan kadınların demografik yapıları, evlilik özellikleri, doğumları ile ilgili bilgiler, beslenme-temizlik alışkanlıkları, ekonomileri, kanaat tutumları ayrıntılı bir şekilde tablo ve grafiklerle desteklenerek anlatılmıştır.

Tepeköy’de gözlem ve mülakat teknikleriyle elde edilen bilgilerin aktarımından önce çalışmanın metodolojisinden bahsetmekte fayda vardır. Bu şekilde çalışmanın başlangıcından bitimine kadar geçirilen sürede ne gibi aşamaların nasıl bir düzen içinde yürütüldüğü hakkında bilgi sahibi olunabilir. Bu doğrultuda ikinci bölümde çalışmanın metodolojisinden bahsedilecektir.